

**De Iure Ac Potestate Romanorvm Pontificvm,
Imperatorvm, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De scientia sacrorum summorum Romanorum Pontificium, &
sanctissimoru[m] Episcoporum, & aliorum sacerdotum. cap. vii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

omino nescimus. Ideoque fraternitas tua vna cum fratre nostro coepiscopo Armenio supra scriptæ ecclesiæ Anconitanæ visitatore illuc festinet accedere, & diligenter de vita, & moribus singulorum acquirere, si nullo crimine sint concisi, quid eos ad hoc officium vetet accedere? Pariter etiam requirendum est, si hoc quod de praefato Archidiacono dictum est, quia nunquam amicus eius domus ingressus est, si ita se veritas habeat; & utrum ex necessitate, aut ex tenacitate talis sit; aut si ita est senex, ut ad regendum non possit assurgere; vel si tactis sanctis Euangelijs, sicut nobis nunciatum est, insurandum præbuerit, nunquam se ad Episcopatum accedere. Sed etiam de Rustico diacono quanto psalmos minus tenet, scrurandum est. Florentino autem diacono Rauennati si nullum (vt diximus) crimen est, quod obstat, apud Episcopum eius usus necesse est agere, ut ei debeat cessionem concedere, non tam ex nostro mandato, vel edicto; ne contra suam voluntatem eam concedere videatur. Et vide sanctum Tho. in Quoslibet vj. & vide tex. & docto. in d.c. non licet Papæ xij. q.ij. & Paulus ad Corinthios epist. j.c. ix. dicit: Bonum est enim mihi magis mori, quam ut gloriam meam quis euanuet. Aduerant sanctissimi Episcopi.

DE SCIENTIA SACRORVM SVM-
morum Romanorum Pontificum, & sanctissimorum
Episcoporum, & aliorum sacerdotum.

Cap. VII.

S V M M A R I V M

- 1 Sammi Pontifices, & Episcopi, noui & veteris testamenti scientia prædicta esse debent.
- 2 Que, & quod requirantur pro Episcopo ordinando.
- 3 Doctrina quomodo intelligitur.
- 4 Papa, cum sit caput totius Christianitatis, scientia omnes præcellere debet.
- 5 Tenentur Episcopi omni de fide poscenti rationem reddere. & num. 12.

6 Here-

- 6 Heremite plus contemplatione, quam scientia indigent.
- 7 Literati ad sacros ordines promoueri non debent.
- 8 Accipiens dignitatem, vel officium, nisi ad exercendum ea, quae illi dignitatis: ne cumbunt, sufficiens sit, peteat.
- 9 In sacerdotibus maxime ignorantia evitanda est, mater est enim cunctorum errorum.
- 10 Liber Decretorum ob longam obseruantiam approbatas est,
- 11 Apud ordinarios beneficiorum sibi subiectorum libera est dispositio.
- 12 Explicet, & implicite scire quomodo intelligatur.
- 14 Sufficit inferioribus clericis implicite credere, dummodo de sacramento altaris peritis sint.

Vt mihi Pontifices, & Episcopi debent habere notitiam noui, & veteris testamenti, cum Omnipotenti teneantur reddere rationem de fide; de quo vide bonum text. in c. qui Episcopus. xxiiij. distinct. vbi litera dicit: Qui Episcopus ordinandus est, antea examinetur, si natura sit prudens, si docibilis, si moribus temperatus, si vita castus, si sobrius, si peruigil, si semper suis negotijs cauens, si humilis, si affabilis, si misericors, si literatus, si in lege Domini instructus, si in scripturarum sensibus cautus, vel acutus, si in dogmatibus ecclesiasticis exercitatus, & ante omnia si fidei documenta verbis simplicibus afferat, id est, patrem, & filium, & spiritum sanctum unum Deum esse confirmans, totamque Trinitatis unitatem, deitatem, coessentialem, & consubstantialem, & coeternam, & coomnipotentem praedicans, si singulas quasque in Trinitate personas plenum Deum, & totas tres personas unum Deum, si incarnationem diuinam non in patre, neque in spiritu sancto factam, sed in filio tantum credat, ut quia erat in diuinitate Dei patris filius, Deus verus ex patre esset, & verus homo ex matre carnem ex matris visceribus habens, & animam humanam rationabilem, simulque in eo utriusque naturam. Deus, & homo, una persona, unus filius, unus Christus, unus Deus creator omnium que sunt, & auctor, & rex, Deus cum patre, & spiritu sancto omnium creaturarum,

qui

qui passus sit pro salute nostra vera carnis passione, & mortuus vera corporis sui morte, resurrexit vera sua carnis receptione, & vera animæ reassumptione, in qua veniet iudicare viuos, & mortuos. Quærendum est etiam ab eo, si veteris, & noui testamenti, id est, legis, & prophetarum, & Apostolorum unum, eundemque credat auctore; & Deum viuos, ac mortuos iudicaturum, & si diabolus non per conditionem, sed per arbitrium factus sit malus. Quærendum est etiam ab eo, si credat huiusmodi, quam gestamus, & non alterius resurrectionem; si credat iudicium futurum, & recepturos singulos pro his, quæ in carne hac gesserint, vel pœnas, vel præmium; si nuptias non prohibeat, si secunda matrimonia non damnet, si carium perceptionem non culpet, si poenitentibus reconciliatis communicet, si in baptismate omnia peccata, id est, tam originale peccatum contractum, quam illa, quæ voluntariè admissa sunt, dimittantur, si extra ecclesiam catholicam nullus saluetur. Cùm in his omnibus examinatus fuerit inuentus plenè instruens, tunc cum omni consensu clericorum, & laicorum, & conuentu totius prouinciae Episcoporum, maxime Metropolitani vel auctoritate, vel presentia, ordinetur Episcopus. Suscepit in nomine Domini nostri Iesu Christi Episcopatu non suæ delectationi, non suis moribus, sed his patrum definitionibus acquiescat, facit tex. in c.j. & iij. lxij. distinct. Oportet enim Episcopum esse doctum. Et doctrina consistit in disciplina correctionis, in sermone & prædicatione: in disciplina, ut corrigat ex charitate, & cum lenitate, & non ex odio, nec modum excedat in correctione; sed si excesserit, veniam non cogitur a subditis postulare, ne apud eos, quos oportet esse subiectos, dum nimium seruatur humilitas, regedi frangatur auctoritas: & tamen petenda est venia ab omnium domino, qui non uite eos, quos plus iusto forte corripit, quæta benevolentia diligatis. tex. in c. quando. lxxxvj. distin. vbi etiam legitur: In doctrina vero sacrae scripturæ auctoritatem debet Episcopi proferre, non secularium literarum peritiam ostendere; non enim est Episcopalis officij Grammatica expondere, nec laudes Louis personent in ore Pontificis. Et ut

claus.

elarius loquamur, dico de mente docto. in c. cùm in cun-
ctis. deele&to. quòd sufficientia consideratur secundum
qualitatem loci vbi habet Episcopus, vel sacerdos viuere,
& conuersari; secundum qualitatem officij sui. Ideo † Pa-
pa deberet habere maiorem scientiā reliquis, cùm sit præ-
positus, & caput totius Christianitatis: Episcopi vero de-
bent habere notitiam noui, & veteris testamenti, cùm o-
mnipotenti teneantur reddere de fide rationem. de quo
vide bo. rex. xxij. dist. in c. qui: Episcopus. Ixij. dist. in c. j.
& ij. & legitur in j. epist. Petri cap. ij. Parati omni poscenti
rationem reddere de ea, quæ in vobis est, fide. & Dan. xij.
legitur, qui docti sunt, fulgebunt, quasi splendor firmamen-
ti, & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ in per-
petuas æternitates. & in Ecclesiastico c. xiiij. dicitur: Qui
† elucidant me, vitam æternam habebunt; qui elucidant
mea occulta, id est, sapietiam mysteria in lege, & prophetis
contenta fideliter exponendo, vitam æternam habebunt
in præmium. Item secundum Hostien. debent habere sci-
entiam juris canonici, cùm secundum illam debeat iudi-
care, præsertim in causis matrimonialibus, vt in c. j. de con-
sang. & affin. Archidiaconi vero, & Præpositi debent sci-
re iura, secundum Inno. cùm habeant secundum illa iu-
dicare. Sed hoc ego intelligo in his Archidiaconis, & Præ-
positis, qui habent iurisdictiōnem contentiosam: in illis
vero, qui solum habent nudum nōmē, vt Archidiaconus,
& Præpositus, non requirerem talem scientiam: quia (vt
dixi) fatis est, vt habeant sufficientem scientiam: & suffi-
cientes appellātur secundum qualitatem officij, & digni-
tatis suæ regionis. Et † Heremita magis indigent com-
templatione, quām sciētia. arg. xvij. q. j. in c. legi epistolam.
Supplet enim defectum scientiæ perfectio charitatis, vt in
c. ij. de rehunc. Vnde dicit Inno. quòd in Abate non re-
quiritur magna scientia, & dicit Archid. in d. c. legi, suffi-
cere sibi, vt sciat cantare, & legere. Collecta dicit hoc ve-
rum, nisi habeat curam animarum. Sed ego nō video qua-
liter posset primum dictum saltem de iure procedere, cum
quilibet Abbas habeat saltem curam fori pœnitentia-
lis respectu monachorum suorum: de presbyteris ve-
ro dic.

ro' dic, quod debent scire canones penitentiales, & illi,
qua' habentur in c. que' ip'sis. xxxvij. dist. Ex t' predictis
infertur, & ex tex. supradicto, quod omnino illiterati non
debent ordinari, & probatur hodie clarius in c. si. de temp.
ord. lib. vj. Si tamen ordinarentur, acciperent characteres
secundum docto. quia ex quo quis est baptizatus, est ca-
pax cuiuslibet sacramenti, vt in c. veniens, de presby. non
bapt. Parum autem scientes non debent promoueri, nisi
secundum Inno. sint dociles, id est, apti ad addiscendum.
Quod procedit secundum Hostien. dispensatiuè, & ex ma-
gna causa, quasi non sufficiat, quod quis sit docilis ad hoc
vt promoueat: & bene loquitur, & credo hunc intelle-
ctum habuisse Innoc. Sed (vt dix) consideranda est mul-
tum qualitas loci; nam in Præposito hominibus abiectis,
& modicæ conditionis non requiritur tanta scientia, sicut
in eo, qui præponitur curæ magnorum vitiorum. conclu-
dit tamen Innocen. vnum dictum notabile, t' quod pec-
cat acceptans dignitatem, vel officium, si non habet suffi-
cientem scientiam ad exercendum ea, qua' incumbunt il-
li dignitati, vel officio: & videtur hoc dictum probari vls.
tra rationem naturalem, in cap. non est putanda, in fin. j.
quest. j. quia t' ignorantia mater cunctorum errorum ma-
xime in sacerdotibus Dei cuitanda est, qui docendi officiū
in populo Dei suscepereunt, vt in c. ignorantia. xxxvij. dis-
tin. & vide in c. illiteratos. xxxvj. dist. Sed sufficit me-
diocris scientia in clero, vt in c. cum nobis olim, de ele-
ctio. & vide glo. in d. c. illiteratos. vbi tex. dicit: Illiterati,
& corpore vitati non promoueantur ad clerum, & ibi in
ead. dist. dicitur: Sacerdotis est legis scientiam habere, nō
bellis orationibus vacare. Et de scientia Episcopi vide A.
postolum in c. iij. ad Timoth. & in c. j. ad Titum. vbi mul-
ta de scientia Episcopi. Et Episcopus debet habere scien-
tiam iuris canonici, cùm secundum illam debeat iudicare;
& est scientia approbatissima, & libert' Decreti est appro-
batus propter longam operis obseruantiam. Et hanc ra-
tionem dilata, vt per Felin. & docto. in c. ij. de rescr. qui-
bus adde Ioan. Andr. in c. ex parte, de feu. vbi videtur fir-
mare, quod volumen Decretorum sit approbatum, licei-

non dicta Gratiani. & ibi Panor. dicit, quod ex quolibet Decretorum communiter, & à multis annis citra fuit publicè lectus in scholis solennissimis, & continet in se rationem, & ipsius dicta communiter sunt recepta, & allegata in tribunalibus Pontificis, & principum, ab omnibus custodienda sunt. Itaque dicta Patrum, & Pontificum, de quibus in Decretis, sunt approbata, non quia in eo volume comprehendantur, sed auctoritate ipsorum scribentium, quorum sententiae sunt generaliter per ecclesiam approbatae. c. j. xx. dist. c. si Romanorum. xix. dist. & c. sancta Romana ecclesia. xv. distinct. Et Dominicus in c. quis nesciat. ix. dist. dicit, quod dicta sanctorum scripta in libro Decretorum sunt ab ecclesia approbata. Et Archid. dicit, quod liber Decretorum ab ecclesia est receptus, & approbatus quod ad auctoritates, quas Gratianus inducit, non autem quod ad solutiones Gratiani: Vnde quædam posse sunt reprehendi ab illis, quibus veritas magis illuxit. Et opinio Archidiaconi præualet alij, ut per Felin. in c. canonum. de constit. Quod quidem diuinum opus Eugenius Pontifex approbavit, & legendum publico gymnasio concessit, quia fundamentum est iuris canonici. Et quando fuerit facta compilatio Decretorum, vide Alber. de Iustiniani C. confirmando ad finem: & vide Bellaram in proœmio decreti, ubi multa dixit.

Ex supradictis itaque colligemus, quod quando Episcopi instituant aliquem in beneficio, instituant personas idoneas obseruando iura, ut in c. graue, de præbend. &c. intelligitur tex. in c. conquerente, de offi. iudicis ordinarij, vbi dicitur, quod t' apud ordinarium est libera dispositio beneficiorum sibi subiectorum. Habet etiam Papa liberam dispositionem beneficiorum, ut in c. ij. de præbend. in vj. Sed Romanus P'otifex olim raro faciebat gratias beneficiales: vnde in volume Decretorum non fatigamus in his: ut per Panor. in c. mandatum, de rescript. Incipiunt deum dare primo rogando, postea præcipiendo, & executores dando: nec de facili grauabat Papa ecclesiæ, nisi de uno tantum, & in illis reservationibus ponebat clausulam, si pro alio non scripserimus, vel exequi pollentem. s.

vit tex. in c. constitutus, & c. capitulum sanctæ crucis, & c. ex insinuacione, & c. mandatum, cum duobus sequen. de rescript. Procedente tempore a principio factæ sunt gratiae datis executorialibus. c. pro illorum, de præben. c. pro posuit, de conce. præben. Demū tempore Innocētij 1111, dabatur beneficium acceptandi. c. quia cunctis, de conces. præben. in vj. ad quod fortificandum addita est clausula Decreti irritantis Clementis I, de conce. præben. Sic in reseruationibus nec vnam inuenies in volumine Decretorum, vt notat Dominicus in c. duobus, de rescript. Postmodum cœperunt generales, & speciales reseruationes ad certa beneficia. c. ij. de præben. in vj. facit tex. in extrauag. Execrabilis. Ideo cauebit sanctissimus Papa, & alij Episcopi promouere ad ordinem sacerorum, aut dare beneficium homini indigno, neglecto digno: quia dignus est operarius mercede iua. Et imponendo finem materiae præsentis capituli allego tex. admirabile in c. qui ecclesiasticis. xxxvij dist. vbi litera dicit: Qui ecclesiasticis disciplinis per ordinem non est imbutus, & temporum approbatione diuinis suspendijs non est eruditus, nequam ad summum ecclesiasticum aspirare presumat; & non solum in eo ambitio inefficax habeatur, verum etiam ordinatores eius careante ordine, quem contra precepta patrum crediderunt presumendum. Ecce t̄ quod sacrarum literarum oportet Episcopum habere peritiam. vnde in veteri testamento inter cætera ornamenta Pontis rationalē ferebat in pectore, in quo scribebat manifestatio, & veritas, quia in pectore Pontificis manifesta debet esse cognitio literis semper debent insistere, ne tunc querant discere, cū ex officio alios debeat docere. Hinc etiam David prius ex gratia spiritus sancti donum scientiæ percepit, & postea administrationem regni affectus est. Salomon quoquonon diuitias, non longa tempora huius vite, sed sapientiam a Deo expetijt, & impetravit. Hinc etia Dñs

prius posuit verba sua in ore prophetæ, & postea constituit eum super gentes, & regna, dicens ad Hieremiam: Ecce dedi yerba mea in ore tuo, ecce constitui te super gentes, & regna. Hinc etiam Malachias: Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem exquirunt de ore eius, quia angelus Domini exercituum est. Hinc etiam idem Salvator noster prius in medio doctorum sedit audiens illos, & interrogans, & postea prædicare cœpit, quia prius quisque discere, & postea prædicandi officium usurpare debet. Hinc etiam Solomon ait: Prius tempus tacendi, & postea loquendi; quia veritas prius tacendo discitur, & postea loquendo prædicatur. Hinc idem Dominus ait: Qui audit, dicat, veni. Hinc etiam prius Apostolos docuit, deinde eos ad prædicandum misit, dicens: Estote prudentes, sicut serpentes, & simplicer, sicut columbae. Sic etiam post resurrectionem prius illis sensum aperuit, & scripturas explanavit, & postea dixit eis: Euntes in mundum vniuersum, &c. Vnde cum de quinque panibus quinque millia hominum vellet reficere, prius panes accipiens fregit, & postea discipulis dedit, & post eos demum turbis apposuit: quia sacramenta legis, & prophetarum prius diffendo exposuit, & postea eorum scientiam discipulis dedit, & per eos tandem illam fidelibus dispœsauit. Hinc Petrus etiam cum rectoribus ecclesiæ scribebat, ait: Paratus debetis reddere rationem omni poscenti vos satisfactionem de ea fide, & spe, quæ in vobis est. Hinc etiam Paulus scribens ad Tim. ait: Attende lectioni, & exhortationi, & doctrina. Ex quibus omnibus liquido colligitur, quod non sufficit prælati bona conuersatio, & morum honestas, nisi addatur scientia doctrinæ. Vnde sacerdotes ingressuri templum tabernaculi prius lauabantur in labore, quod fecerat Moyses ex speculis mulierum. Hinc etiam in canticis canticorum, oculi, per quos prælati ecclesiæ intelliguntur, assimulantur columbis, qui residens iuxta fluenta plenissima. Et clerici habentes curam animalium debent scire articulos fidei explicitè. xxxvij. dicitur. & iij. sed Episcopi tenentur plus scire, ut omni poscenti reddant rationem. c. qui ecclesiasticis. g. cccc. xxxvij. dicitur.

&c. omnes. xxxvij. dist. vbi leguntur ea, quæ oporteat sci-
re eum, qui Episcopus est ordinandus. Et Episcopus ha-
beat apud se sapientes, Panor. in Rubr. de sum. Trinit. Et
laici debent scire articulos fidei implicitè. Explicitè sci- 13
re, est explicare articulos fidei, distinguere, & defendere;
implicitè vero est credere secundum quod ecclesia credit,
ita quod suam fidem submittat fidei ecclesia. Sed in mate-
ria hac non tradas obliuioni tex. in c. ignorantia. xxxvij.
dist. vbi litera dicit: Ignorantia mater cunctorum errorū
maxime in sacerdotibus Dei evitanda est, qui docendi of-
ficium in ecclesia Dei suscepérunt. Sed clericis inferio- 14
ribus videtur sufficere, si credant implicitè, sicut & laici:
debent tamen aliquid plus scire de sacramento altaris, in
quo quotidie versantur. Sed si habent expensas, tunc pec-
cant, si non instant, ut plus sciant, quam laici. ita docet. in
Rubr. de sum. Trin. & fide catho. & præcipue vide Panor.
ibi, & ibi de articulis fidei. Et vide Durandum in tertio li-
bro sententiarum. xxv. dist. quæst. j.

ORDO EPISCOPALIS QVADRI-
partitus: & de his, quæ ad hunc ordinem
pertinent. Cap. VIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopalis ordo quadripartitus.
- 2 Ordo quid sit.
- 3 Qui, & quot sint Episcopatus ordines.
- 4 Ecclesie sacramenta quæ, & quot sint.
- 5 Sacri ordines qui dicantur.
- 6 Nomen ordinis à canem. Et largius accipitur, offrendo, Episco-
patum ordinem esse.
- 7 Solas Petrus fuit Episcopus ordinatus.
- 8 In quibus differant Episcopi à simplicibus sacerdotibus.
- 9 Sacerdotes quanto digniores fuerint, tanto facilius exau-
diuntur.
- 10 Quatuor sunt Patriarchales sedes.